

Utställning med sex kanadensiska teckenspråk

20 mars 2025

Foto: Collingwood

I den turnerande utställningen Sign Languages of Canada visas sex olika teckenspråk som finns i Kanada. Mellan den 18-25 mars är det Collingwood Museums tur att bjuda sina besökare till utställningen.

Besökarna får en unik inblick i sex olika teckenspråk som används i Kanada. Dels är det amerikanskt teckenspråk (ASL), dels Quebeciskt teckenspråk, maritimt teckenspråk, inuitiskt teckenspråk och Oneida-folkets teckenspråk samt prärie-urfolkens teckenspråk. I utställningen visas kartor, videoklipp och illustrationer, som får besökarna lära sig om de kulturella och historiska bakgrunderna för varje språk, samt om de samhällen som använder dem och hur dessa språk fortsätter att förändras och utvecklas.

Utställningen lyfter följaktligen fram tre av Kanadas urfolks teckenspråk och en särskild höjdpunkt är den 31 mars, då museet kommer att hedra Urfolksspråkens dag, en dag då den språkliga mångfalden firas. Under dagen lyfter utställningen fram vikten av urfolksspråk och belyser den nuvarande situationen i urfolkssamhällena.

Sign Languages of Canada är en inbjudan till alla att utforska de fascinerande världarna av visuellt språk och kommunikationen som binder samman människor över hela Kanada. En möjlighet att fördjupa sig i Kanadas teckenspråkshistoria och få en bättre förståelse för de samhällen och kulturer som gör dessa språk unika.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Väderradioapparater för döva i Kentucky

20 mars 2025

Foto: Adobe stock

I en tid där vädervarningar i USA ofta larmas via mobiltelefoner, kan döva och hörselskadade personer vara omedvetna om allvarliga väderförhållanden. För att åtgärda detta problem har en specialiserad väderradioapparat för döva och hörselskadade lanserats i delstaten Kentucky.

Radioapparaten ingår i ett program som heter Moore Safe Nights, uppkallat efter en teckenspråkstolk som heter Virginia Moore som var tolk åt en guvernör under COVID-19-pandemin. Genom statliga bidrag har man kunnat köpa in 700 specialiserade väderradioapparater som designats för döva och hörselskadade.

Delstatens beredskapschef Curt Curtner berättar att de specialiserade radioapparaterna är utrustade med blinkande ljus och vibrationsfunktioner som aktiveras vid vädervarningar. På apparaten visas då ett meddelande med information om det aktuella läget.

Trots att det idag går att ställa in blinkande lampor och vibrationer i mobiltelefonerna vid vädervarningar, menar Curt att det är viktigt att ha en radio som säkerhetsåtgärd eftersom mobiltelefoner och tv-sändningar inte alltid är pålitliga. Särskilt stormar kan orsaka strömavbrott eller förstöra mobiltelefonmasterna så att man blir helt isolerad. Då är det viktigt att ha tillgång till flera sätt att ta emot varningar. I ett område med dålig mobiltelefon täckning och strömavbrott kan en väderradio vara en livräddare. Väderradioapparater är utrustade med batteribackup, vilket gör att de fungerar även under strömavbrott.

Väderradioapparaterna kan förutom att värna om storm även användas vid andra nödsituationer, som översvämningar och utskick om saknade personer.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Ceilidh första döva deltagaren i överlevnadsserien Alone Australia

20 mars 2025

Foto: Adobe stock

Den populära överlevnadsserien Alone Australia är tillbaka för sin tredje och mest utmanande säsong hittills. Bland de tio deltagarna som ger sig ut i den Australienska vildmarken finns Ceilidh Marigold, den första döva deltagaren i programmets historia.

Alone Australias tredje säsong sägs bli den mest utmanande hittills, enligt kanalen SBS. Rekord kommer att slås, gränser kommer att krossas och naturens fulla kraft kommer att visa sig. I serien behöver deltagarna själva dokumentera sin egen överlevnad under en brutal vinter, där de kämpar för att hålla sig varma, torra, mätta och vid liv så länge som möjligt. Produktionen har för första gången lyckats ha en jämn könsfördelning bland deltagarna samt för första gången har två av deltagarna en funktionsnedsättning.

En av deltagarna är 34-åriga Ceilidh som är döv och bor i Queensland. Hon arbetar som handläggare inom funktionshinderomsorgen och har alltid haft en djup koppling till naturen. Redan som barn lärde hennes pappa henne att fiska, snida verktyg och att förstå vildmarkens villkor. Idag är hon certifierad snickare, byggnadsdesigner och tidigare nationell BMX-mästare, vilket gör henne till en mångsidig överlevare med stark fysisk och mental uthållighet. Trots att Ceilidh idag lever ett förortsliv tar hon sig ut i naturen så ofta hon kan. Till nyhetssajten 13angle berättar hon att hon alltid drömt om att se hur hon kan klara sig själv i vildmarken. Nu hoppas hon att hennes medverkan i programmet ska inspirera andra, särskilt yngre döva barn, att följa sina drömmar och utforska naturens möjligheter.

Som döv ser Ceilidh vissa fördelar med sin medverkan, en av dem är att hon kan stänga av sitt cochleaimplantat på natten och slipper därmed höra vildmarkens ljud och kan sova ostört. Hon menar att hörseln självklart kan påverka på olika sätt, men att det fortfarande är möjligt att överleva.

Säsong 3 av Alone Australia har premiär den 26 mars i Australien. Om Ceilidh vinner, kommer hon och hennes fru och deras hund kunna köpa ett hus i Tasmanien, som de drömmer om.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Dövledaren Frank Turk och hans fru Marlene Turk avlidna efter en tragisk olycka

20 mars 2025

Foto: NAD

Dövledaren Frank Turk, 95, hans hustru Marlene Turk, 89, samt deras hund Jenny har tragiskt avlidit i sitt hem i Sioux Falls, USA, den 13 mars. Orsaken var kolmonoxidförgiftning efter att bilen oavsiktligt lämnats på under natten. Hela dövsamhället i USA sörjer nu deras bortgång.

Frank och Marlene Turk kom hem på kvällen den 12 mars och lade bilnycklarna på köksbänken men glömde att stänga av motorn. Fordonet stod på hela natten och fyllde garaget och hemmet med dödlig kolmonoxid. När Marlene inte dök upp till en födelsedagslunch den 13 mars bestämde sig en vän för att se till att allt var okej. Vid ankomsten till parets bostad upptäcktes de avlidna.

Frank var en stor ledare inom dövsamhället i USA och arbetade i decennier med att stärka döva ungdomars ledarskap. Han föddes 1929 i Minnesota och förlorade hörseln vid fyra års ålder till följd av hjärnhinneinflammation. Han studerade vid Minnesota State Academy for the Deaf och senare vid Gallaudet University, där han tog sin kandidatexamen. Därefter fortsatte han sina studier och tog en masterexamen vid University of Maryland samt en doktorsexamen i

utbildningsadministration vid American University.

Genom åren hade Frank flera betydande roller, bland annat som dekan vid Gallaudet University och som chef för North Carolina Division of Services for the Deaf and Hard of Hearing. Han var även rektor för South Dakota School for the Deaf. Hans största arv är grundandet av Youth Leadership Camp (YLC), som sedan starten 1968 har fostrat över 3 000 döva ungdomar till ledare. Frank var även verksam inom det amerikanska dövförbundet och inom många andra organisationer. I boken *From Oaks to Acorns* har Frank dokumenterat sitt arbete och sina insikter.

Marlene var också en engagerad förespråkare för dövsamhället. Hon studerade vid Iowa School for the Deaf och arbetade aktivt med Nebraska School for the Deaf och Nebraskas dövförening. Hon var en stark supporter av sin makes arbete och bidrog till att stärka dövas rättigheter och möjligheter, särskilt i Mellanvästern.

Paret bortgång har väckt stor sorg inom dövsamhället. Deras son Frank Jr. har uttryckt sin tacksamhet för det stöd och den kärlek som strömmar in från vänner och kollegor. Han meddelade att en minnesceremoni kommer att anordnas, med mer information vid ett senare tillfälle. Amerikanska dövförbundet har hyllat Frank som en visionär ledare och betonat att hans arv kommer att leva vidare genom de otaliga liv han har påverkat. Förbundet har också upprättat en fond till hans minne för att stödja framtida döva ledare.

Dövsamhället i USA har förlorat två betydande och älskade förebilder, men deras påverkan kommer att leva vidare genom alla de människor som de inspirerat och stärkt genom åren.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Teckenrapport: Vodd - en ny temaserie

20 mars 2025

Foto: Privat

Nu utökar Teckenrapport och lanserar en vodd! Teckenrapports syfte är att publicera teckenspråkiga nyheter om och av döva. I en temaserie om fyra avsnitt kommer aktuella ämnen att diskuteras i en vodd, med förhoppningen om att skapa reflektioner och diskussioner hos tittarna.

Teckenrapport är en del av det europeiska projektet Deaf Journalism Europe (DJE), ett tvåårigt initiativ där Sverige samarbetar med fem andra länder för att stärka journalistik på teckenspråk.

Projektet syftar inte enbart till att producera nyheter på svenskt teckenspråk utan inkluderar även transnationella artiklar. Utöver att göra nyhetsrapporteringar har vi också deltagit vid olika evenemang, såsom Clin d'Œil-festivalen, EU-valet i Bryssel och Dövas Dag, för att leverera aktuella och intressanta reportage.

Inom DJE finns fler delprojekt, varav ett är att anordna paneldiskussioner som engagerar publiken och skapar viktiga samtal. Nu kan vi därför meddela att vi inom kort ska publicera en temaserie under namnet "Teckenrapport: Vodd". Denna vodd kommer att bestå av fyra avsnitt där varje inslag fokuserar på ett specifikt ämne. Syftet är att väcka diskussioner och engagemang hos tittarna, som kan fortsätta samtalen med vänner, i klassrummet eller hemma med familjen. Varje avsnitt kommer att lyfta fram olika perspektiv på aktuella ämnen och tittarna uppmanas att interagera och dela sina tankar.

Teckenrapport: Vodd kommer att publiceras på samma plattformar som Teckenrapport, inklusive hemsidan, Facebook och Instagram. Publiceringsdatum för det första avsnittet kommer snart att meddelas, så håll utkik och gör dig redo att delta i samtalet!

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Ny satsning på Arkansas School for the Deaf and Blind

20 mars 2025

Foto: Arkansas School for the Deaf

Arkansas guvernör Sarah Huckabee Sanders besökte nyligen Arkansas School for the Deaf and Blind i USA för att symbolisera starten på bygget av en ny, modern skolbyggnad. Med en investering på 53,9 miljoner amerikanska dollar ska skolan få bättre resurser och lärmiljöer för elever med syn- och hörselnedsättning.

Under förra året besökte guvernör Sarah skolan tillsammans med lagstiftare och personal. Efter rundturen lovade hon att ta fram en plan för att möta skolans kritiska behov och förbättra utbildningsmöjligheterna för dess elever. Vid ceremonin sa Sarah att varje elev på skolan inte bara får den utbildning de behöver, utan också den de förtjänar”.

Den nya byggnaden kommer att erbjuda specialanpassade klassrum för dessa elever, en matsal samt lokaler för konst och gemensamma aktiviteter. Samtidigt kommer man att bevara skolans historiska arv, då vissa av byggnaderna på campus har funnits i mer än ett sekel.

Philip Powell, ledamot i skolans styrelse, betonade vikten av att skapa en inspirerande och trygg miljö för eleverna och sa att när föräldrar letar efter skolor till sina barn, är byggnadens skick det första de ser. Philip vill att föräldrarna ska säga att detta är en fantastisk, modern skola som staten satsar på.

Projektet har utvecklats i samarbete med både blinda och döva arkitekter samt genom fler än 30 möten med elever, föräldrar och samhället för att garantera att skolan anpassas efter elevernas behov. Under byggtiden har eleverna flyttats till andra delar av campus. Den nya byggnaden förväntas bli en milstolpe för skolan och en symbol för statens långsiktiga satsning på döva och hörselskadade elever samt elever med synnedsättning.

Syn-, hörsel- och dövården i Region Skåne bäst i landet enligt nationell enkät

20 mars 2025

Foto: Region Skåne

För andra gången i rad har syn-, hörsel- och dövården inom Region Skåne fått landets högsta betyg i den nationella patientenkäten. Undersökningen, som mäter patienters upplevelser av vården, visar att regionens insatser inom dessa områden återigen överträffar alla andra regioner i Sverige.

Den senaste nationella patientenkäten, genomförd hösten 2024 och publicerad i januari 2025, bekräftar Region Skånes starka position inom syn-, hörsel- och dövård. Jämfört med övriga regioner i Sverige placerade sig Region Skåne åter i toppen, med ännu bättre resultat än vid den förra mätningen 2022.

Verksamhetschef Emma Falk uttrycker sin glädje över resultatet och betonar att det är ett kvitto på det målmedvetna arbete som utförs inom verksamheten. Emma tycker det är glädjande att deras systematiska och professionella arbete återigen avspeglas i patientenkäten. Vi strävar alltid efter att ge våra patienter den bästa möjliga vården, säger hon i ett pressmeddelande som Region Skåne publicerat.

Den nationella patientenkäten genomförs vartannat år och samordnas av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Undersökningen kartlägger patienters upplevelser inom rehabilitering och hjälpmedel, där syn-, hörsel- och dövård ingår. Förutom patienters delaktighet och involvering utvärderas även faktorer som bemötande,

information och koordination.

Det positiva resultatet innebär att patienter i Region Skåne kan känna sig trygga med att få högkvalitativ specialistvård inom syn-, hörsel- och dövområdet, samt att fler resurser och kompetent personal lockas dit. Viktor Johansson, chef för syn- och hörselvården i Region Skåne, ser resultaten som en bekräftelse på verksamhetens höga standard och säger att det faktum att de återigen fått de högsta siffrorna i landet visar att de är på rätt väg. Vi kommer fortsätta arbeta för att leverera en vård som motsvarar och överträffar patienternas förväntningar, säger han.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Lyckad start av tvåspråkig förskola för döva barn i Helsingfors

20 mars 2025

Foto: Helsingfors stad – Kasvatus ja koulutus

Helsingfors stad i Finland har svarat på önskemål från döva och hörselskadade familjer genom att centralisera teckenspråkig förskoleverksamhet till förskolan Taneli i stadsdelen Pätäjänmäki. Efter ett halvår visar initiativet positiva resultat.

Sedan augusti 2024 har Helsingfors stad samlat all teckenspråkig förskoleverksamhet till förskolan Taneli. Syftet med satsningen är att främja inkludering, jämlikhet och språkutveckling för barn som är döva, hörselskadade eller har teckenspråk som hemspråk.

Tidigare var undervisningen utspridd på olika förskolor, vilket ofta ledde till att hörselskadade barn kunde bli ensamma i grupper med enbart hörande barn. Detta skapade känslor av utanförskap. Genom att samla verksamheten till en enhet har

barnen fått en starkare gemenskap och bättre möjligheter att utveckla sina språkfärdigheter.

Förskolan Taneli erbjuder nu en helt integrerad grupp på 20 barn, där både hörande och döva barn deltar. Undervisningen sker parallellt på finska och finskt teckenspråk. För att stödja barnen arbetar fem specialutbildade pedagoger: en teckenspråkskunnig assistent, en döv barnskötare, en teckenspråkig förskollärare, en finskspråkig lärare och en specialpedagog. Dessutom finns tre tolkar som hjälper till i den dagliga verksamheten.

Satsningen har utvecklats i samarbete med flera organisationer, däribland Finlands Dövförbund, Förbundet för Teckenspråkiga Familjer och Förbundet för Föräldrar till Hörselskadade Barn. Förskolan har reserverat ett visst antal platser för barn som är hörselskadade eller har teckenspråk som modersmål. Om antalet sökande överstiger antalet platser ges företräde åt barn med hörselskada. Ansökningar behandlas två gånger per år, med ansökningsfrister fyra månader innan den önskade starttidpunkten.

Enligt förskolans föreståndare, Sara Haavikko, har de första sex månaderna varit mycket lyckade. Barnen har snabbt anpassat sig till den nya miljön och gjort stora framsteg i sin språkutveckling. Både barn och föräldrar har uttryckt sin uppskattning för den tvåspråkiga undervisningen.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Dubbla baler för döva i Slovakien

20 mars 2025

Foto: Adobe stock

Två baler för döva anordnades i Slovakien i år, där deltagarna fick uppleva en oförglömlig kväll med elegans, dans och internationell gemenskap. Med allt från trollerishower till teckenspråkstolkade framträdanden blev båda evenemangen en stor succé.

I Slovakien har intresset för baler för döva vuxit så mycket att två stora evenemang arrangerades i februari. Förutom den etablerade nationella Dövas Bal, som organiseras av Slovakiens teckenspråksförbund, startade makarna Ďurkovič en ny bal under namnet "De Dövas Bal". Båda evenemangen lockade besökare från flera länder och bjöd på en minnesvärd kväll fylld av dans, uppträdanden och gemenskap.

Den nyinstiftade De Dövas Bal hölls den 22 februari 2025 i Žilina och lockade 233 deltagare. Evenemanget bjöd på en glittrande atmosfär med eleganta klänningar, smokingar och ett varierat underhållningsprogram. En av höjdpunkterna var den italienske döve magikern Mago Jerry, som fascinerade publiken med sina trolleritrick. Kvällens kung och drottning utsågs av en anonym jury, och titlarna gick till Mária Verešová och Patrik Lukáč.

Den andra balen, nationella Dövas Bal anordnades i Košice och lockade ungefär 120 deltagare. Kvällen bjöd på dans, underhållning och en unik upplevelse där programmet var på slovakiskt teckenspråk och internationella tecken samt för första gången tolkades till tyskt teckenspråk. Den döve dansaren Andreas Aya Cruz engagerade publiken i en gemensam dans, och kvällen avslutades med att František Bolebruch och Denisa Zadubanová utsågs till balens kung och drottning.

Nästa De Dövas Bal kommer att äga rum den 21 februari 2026 i Zvolen, medan den nationella Dövas Bal planeras till den 14 februari 2026 i Pezinok. Kanske får vi då se deltagare från Sverige också?

Pavel Škrabák, Spravy SPJ

Översatt och redigerad av Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Dövfilmfestival Skåne

20 mars 2025

Foto: Dövfilmfestival Skåne

Den 15 mars 2025 är det dags för Dövfilmfestival Skåne i Malmö. Festivalen erbjuder en möjlighet att upptäcka filmer på teckenspråk från olika delar av världen. Den 21 mars arrangeras dessutom en skolvisning.

Dövfilmfestival Skåne är ett samarbete mellan kulturföreningen Spelis och SIMA folkhögskola i Åkarp. Bland de engagerade i projektet finns bland annat projektledaren Viktor Jäderlund och medarbetaren Hien Wollinger. Festivalens syfte är att ge döva och hörande en chans att uppleva film på teckenspråk och få inblick i en språklig och kulturell värld som annars kan vara svåråtkomlig. På festivalens hemsida säger Viktor och Hien att de hoppas att både döva och hörande ska lockas att ta del av teckenspråkets unika berättelser.

Under festivalen ordnas två visningar där fyra filmer från olika delar av världen visas, två per visning. Den första visningen visar först filmen *Louder than words* (2017) från USA. Den är en 17 minuter lång film om en musiker och en döv dansare som finner ett gemensamt konstnärligt uttryck och överkommer språkliga hinder. Teckenspråket som används i filmen är amerikanskt teckenspråk (ASL).

Den andra filmen är den norska långfilmen *Salt & Peppar* (2024). Filmen är 80 minuter lång och handlar om vänskap och förändring efter pandemin. I filmen används norskt teckenspråk. Efter visningen kommer det att arrangeras ett samtal med Con Mehlum och Michel Laubacher, filmens regissör och producent.

Som första filmen i den andra visningen visas den 11 minuter långa *Hand in Hand* (2022) från Nya Zeeland som handlar om två döva flickor som riskerar allt för sin vänskap på en skola där teckenspråk är förbjudet. Nyzeeländskt teckenspråk syns i filmen.

Den andra filmen som dessutom avslutar dövfilmfestivalen är långfilmen *Listen* (2022) från Grekland. Handlingen är om en döv tonårsflicka som står inför en oväntad identitetskamp när hon tvingas flytta tillbaka till sin fars ö. Grekiskt teckenspråk används i filmen och filmlängden är 108 minuter.

Arrangörerna säger att festivalen välkomnar alla, oavsett förkunskaper i teckenspråk. Det handlar om att få en ny upplevelse och vidga sina vyer genom film.

Biljetter och mer information finns på festivalens officiella hemsida.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com